

Skolverket
106 20 STOCKHOLM

UPPFÖLJNING AV UTBILDNINGSSINSPEKTION I STOCKHOLMS KOMMUN

Skolverket har i utbildningsinspektion av Stockholms kommun hösten 2006 och 2007 granskat stadens förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning och i beslut den 20 juni 2007 påtalat ett antal brister dels på kommunnivå och dels på skol- och verksamhetsnivå. Kommunen har i skrivelse den 20 november 2007 redovisat vilka åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna samt redovisat insatser för att utveckla de förbättringsområden som Skolverket pekat på.

Skolverket har i beslut 2008-03-17 anmodat kommunen att inkomma med kompletterande redovisning och dokumentation avseende brister i stadens utbildningsverksamhet. Kompletteringarna avser ett antal grundskolor, två gymnasieskolor, förskoleklass, förskoleverksamhet samt fritidshem i Farsta stadsdelsnämnd. Därutöver uppmanas kommunen att i en förnyad redovisning redogöra för hur bristerna på kommunnivå nu blivit åtgärdade.

I denna skrivelse redovisas kompletteringar och förtydliganden avseende de brister som Skolverket tar upp i sitt uppföljningsbeslut. Berörda grund- och gymnasieskolorna redovisar i bilagor åtgärder för de brister som Skolverket pekar på i sitt uppföljningsbeslut. Avslutningsvis beskrivs hur de insatser som kommunen redovisat för att avhjälpa brister på kommunnivå nu har genomförts.

Förskoleklass

Bristområde

- Kommunen ger inte alla sexåringar möjlighet att delta i förskoleklassverksamhet, utan placeringar sexåringar i särskola (2 b kap. 1 § skollagen).

Komplettering och förtydligande av tidigare redovisade åtgärder

Stockholms kommun har inte tagit emot sexåringar i särskola. Däremot erbjuder kommunen sexåringar med konstaterad utvecklingsstörning deltagande i förskoleklassverksamhet som en förberedande verksamhet för skolgång i obligatorisk särskola. Detta sker alltid i samråd och enighet med föräldrarna. Verksamheten följer, som övrig förskoleklassverksamhet, läroplanen (Lpo 94), d.v.s. barnen läser inte efter särskolans kursplaner. Möjligen kan det ha missuppfattats/ha skett en sammanblandning mellan att mottas i särskola och särskolans resurstilldelning, då resurstilldelningen för barn i denna förberedande förskoleklassverksamhet följer särskolans tilldelning. Blanketten för ansökan till förskoleklassverksamhet har därför ändrats och tydliggjorts. Föräldrar, skolledare och annan personal får information och erbjuds också råd och stöd kring förskoleklassverksamheten av personal inom utbildningsförvaltningen.

Utbildningsförvaltningen har efter Skolverkets kritik utarbetat rutiner och riktlinjer för att bl.a. underlätta skolornas mottagande av sexåringar i förskoleklassverksamhet.

Förskoleverksamhet*Bristområde*

- Flera förskolor saknar en likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever)
- Flera förskolor uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen och barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplan).

Komplettering och förtydligande av tidigare redovisade åtgärder

Berörda stadsdelsnämnder har tidigare i bilaga till kommunens samlade redovisning redovisat åtgärder på detta område. Det är för utbildningsförvaltningen oklart vilka stadsdelsnämnder och förskolor Skolverket avser i sitt uppföljningsbeslut.

På kommunnivå har utbildningsnämnden med anledning av Skolverkets kritik på detta område beslutat att det i stadens inspektörers uppdrag (se instruktion för stadens skolinspektörer) även ska ingå att granska och stödja förskolornas arbete med likabehandlingsplaner och se till att arbetet bedrivs enligt lagen och förordningens krav om barns och elevers deltagande i upprättandet.

Under våren 2008 har skolborgarrådet och utbildningsdirektören genomfört s.k. resultatdialoger med samtliga stadsdelsnämnder samt med skolor och vuxenutbildning (se även under avsnittet om kommunens uppföljning och kvalitetssäkring av åtgärder). En viktig del i dialogmötena har varit uppföljning av arbetet med likabehandlingsplanerna. I resultatdialogerna med stadsdelsnämnderna har stadsdelsdirektör, barn- och ungdomsansvariga (motsvarande), förskolechefer samt förskoleinspektör och annan personal från stadsledningskontor och utbildningsförvaltning deltagit. Resultatdialogerna har nu avslutats med alla stadsdelsnämnder.

Kommunens bedömning utifrån dialogerna och genomförda inspektioner är att alla förskolor nu har en likabehandlingsplan framtagen utifrån vad lagen föreskriver och förordningens krav om barns och elevers deltagande i upprättandet. Arbetssättet för barnens delaktighet har utformats utifrån barnens mognadsnivå. Likabehandlingsarbetet har tagits upp på föräldramöten och föräldraråd. Likabehandlingsarbetet är väl integrerat i enheternas värdegrundsarbete i övrigt. Förskolornas likabehandlingsarbete kommer även fortsättningsvis att följas upp och stödjas av stadsdelsnämnderna och stadens inspektörer.

Fritidshem i Farsta stadsdelsnämnd

Bristområde

- Flera fritidshem saknar en likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

Inom Farsta stadsdelsnämnd har alla fritidshem, utom ett där arbete med framtagandet av likabehandlingsplanen pågår, nu en likabehandlingsplan eller omfattas av respektive skolas likabehandlingsplan, där det tydligt framgår att likabehandlingsplanen även gäller för fritidshemmen.

Kommunens uppföljning och kvalitetssäkring av åtgärder

Kommunen redovisar i det följande åtgärder som kommunen vidtagit under hösten 2007 och våren 2008 för att följa upp och kvalitetssäkra skolornas och verksamheternas arbete och resultat utifrån Skolverkets kritik.

Resultatdialoger

Skolborgarrådet och utbildningsdirektören har under våren 2008 genomfört s.k. resultatdialoger med verksamhetsansvariga för förskoleverksamhet, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Syftet med dialogerna har varit att följa upp

och analysera verksamheternas arbete och resultat arbetet utifrån bl.a. Skolverkets inspektion och de brister som Skolverkets inspektörer konstaterat. Dialogerna har fokuserats på analys av kunskapsutveckling, elevprestationer, likabehandlingsarbete samt systematiskt kvalitetsarbete.

Analysstöd

Stadens skolinspektörer har under hösten 2007 genomfört s.k. analysstödsmöten med skolledare inom skolor och vuxenutbildning med anledning av påpekade brister. Mötena har genomförts med ett femtiotal grundskolor, samtliga gymnasieskolor och med anordnarna i egen regi inom vuxenutbildningen. Brister och förbättringsområden har tagits upp och åtgärder, strategier och utvecklingsinsatser har diskuterats.

Inspektion

Stadens inspektörers uppdrag är att granska skolornas måluppfyllelse genom att få en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokument tolkas och förverkligas i den besökta verksamheten. Som framgår av inspektörernas instruktion ingår det i uppdraget att särskilt granska skolors arbete med att främja likabehandling och hur skolorna arbetar med systematiskt kvalitetsarbete och ledarskap.

Individuella dialoger/pedagogisk revision

Skolledare får fortlöpande stöd i sitt uppdrag individuella dialoger och pedagogiska revisioner med verksamhetsansvariga inom respektive skolform inom utbildningsförvaltningen. Efter Skolverkets kritik har åtgärderna inom de bristområden som Skolverket identifierat varit i fokus och följts upp och kvalitetssäkrats.

Kompetensutveckling

Utbildningsförvaltningens program för ledare och chefer genomförs som en del i det strategiska arbetet med att utveckla verksamheterna där bl.a. skoljuridik, det pedagogiska ledarskapet, mål- och resultatstyrning m.m. tas upp.

Kommunövergripande utbildning om likabehandling har i samverkan med Jämställdhetsombudsmannen genomförts för skolledare och annan personal i samtliga skolformer. Utbildningen omfattade en genomgång av lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, diskrimineringsgrunder samt praktiskt arbete med likabehandlingsplaner. Även goda exempel från andra skolor redovisades.

Kommunens bedömning av vidtagna åtgärder mot brister

Kommunens bedömning är utifrån den uppföljning och kvalitetssäkring som genomförts att skolor och verksamheter har kommit till rätta med de brister som Skolverket pekat på. Det pågår också inom några områden fortfarande ett arbete för att avhjälpa bristerna som framgår av redovisningen nedan. Skolornas medvetenhet om vikten av att bristerna åtgärdas och ambitionen att åtgärda dessa är stor. Nedan redovisas uppföljning och kompletteringar av varje bristområde för sig.

Kommunen gör inte någon systematisk uppföljning av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen

Utbildningsförvaltningen har under hösten 2007 och våren 2008 fortsatt sitt arbete med att utveckla och förbättra uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling på en aggregerad nivå i enlighet med tidigare redovisning.

Utvecklingsarbete kring betyg och bedömning fortsätter med syfte att höja lärares och skolledares kompetens i skriftlig information/omdömen, bedömning och betygssättning. I avvaktan på en ny förordning som reglerar formerna för skriftlig betygsliknande information har ett stödmaterial utarbetats för Stockholms skolor för att vara ett underlag för bedömning av kunskapsstandard i alla ämnen från skolår 1.

Kompetensutveckling kommer inom ramen för arbetet erbjudas i hur man kan använda plattformerna Stockholms Skolwebb och Fronter för dokumentationsarbeten kring skriftlig information/omdömen, resultat, prov och kunskapsutveckling samt elevernas läsutveckling från förskoleklass till skolår 6 som följs upp med läsutvecklingsschema. Alla skolor med årskurserna F-6 använder läsutvecklingsschema.

I regelbundna individuella samtal och pedagogiska revisioner med skolledare redovisas och analyseras varje skolas resultat och elevernas kunskapsutveckling. Kommunens bedömning är att vidtagna åtgärder kommer att ge förutsättningar för en samlad systematisk uppföljning av elevernas kunskapsresultat .

Likabehandlingsplaner saknas eller uppfyller inte lagens krav i flertalet verksamheter och ett målinriktat arbete bedrivs inte i alla verksamheter för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling
Alla skolor och verksamheter har nu en likabehandlingsplan i enlighet med lagstiftning och förordning. Arbetet med framtagandet av likabehandlingsplaner

och förankringen av dessa har varit en grund för att utveckla och förbättra ett systematiskt målinriktat arbete för att förebygga och hindra kränkningar och trakasserier.

I syfte att vägleda och stödja skolornas arbete med att förebygga kränkningar och trakasserier och skapa trygghet på skolorna har utbildningsnämnden antagit ”Riktlinjer för arbetet med trygghet och studiero i Stockholms skolor”.

Riktlinjerna har tagits fram i samverkan med verksamhetsansvariga inom utbildningsförvaltningen för respektive skolform och rektorer. Riktlinjerna konkretiserar ansvar och befogenheter på olika nivåer och tydliggör lärares och elevers rättigheter och skyldigheter. Utgångspunkt är skolans värdegrund, som den uttrycks i läroplanerna.

Utbildningsförvaltningen arbetar för närvarande med att ta fram stödmaterial för att ytterligare stödja skolorna genom att på webben samla material som redan finns, lyfta fram goda exempel från skolor samt fördjupa vissa delar som finns med i riktlinjerna. Kompetensutveckling kan också bli aktuell i samverkan med Myndigheten för skolutveckling och deras uppdrag kring mobbning och kränkande behandling.

Kommunen säkerställer inte att placering av elev i särskild undervisningsgrupp sker i enlighet med författningarna

Arbetet med att säkerställa att placeringar av elev i särskild undervisningsgrupp sker enligt författningarna har fortsatt under hösten i dialog med rektorer. Utbildningsförvaltningen har tagit fram ett stödmaterial avsett för skolorna genom att sammanställa och samordna material som redan finns kring elever i behov av särskilt stöd. Stödmaterialen läggs ut på webben tillgängligt för skolledare och lärare. Materialet omfattar information kring lagstiftning, styrdokument, skolans ansvar samt föräldrars och elevers delaktighet. Materialet innehåller även anvisningar, administrativa rutiner, dokumentationsinstruktioner etc. för ärenden som gäller elever i behov av särskilt stöd.

Kompetensutveckling ska genomföras riktade till skolledare och lärare/övrig skolpersonal. Syftet med insatser är att förbättra skol- och inlärningssituationen samt tryggheten för elever i behov av särskilt stöd genom att klargöra och höja medvetenheten om elevers rätt till stöd, visa på stödformer, läromedel och hjälpmedel. Målet är att skapa tydlighet för skolledare och övrig person vad gäller krav i gällande lagstiftning, förordningar, nämndbeslut etc. för att trygga elevers rättssäkerhet och svara mot de delar i Skolverkets inspektionsrapport som visar brister när det gäller åtgärdsprogram och beslutsfattande,

Alla barn erbjuds inte plats i förskoleverksamhet inom föreskriven tid
Södermalms stadsdelsnämnd kommer som redovisats att utöka antalet platser inom förskoleverksamheten och bedömer att plats kan erbjudas inom föreskriven tid och bristen är med detta åtgärdad.

Som framfördes i kommunens tidigare redovisning av åtgärder har Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd uppfyllt lagens krav. Skolverkets kritik mot Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd var därför felaktig.

Kommunen ger inte alla elever och vuxenutbildningsdeltagare möjlighet att nå målen i hem- och konsumentkunskap.

Denna brist är åtgärdad enligt tidigare redovisning.

Lokala kurser vars innehåll strider mot förordningen anordnas (gymnasieskola och vuxenutbildning)

Den lokala kursen Livskunskap kommer att tas bort från samtliga gymnasieskolor från höstterminen 2008. Utbildningsförvaltningen kommer därutöver att göra en översyn av de lokala kurser som används i gymnasieskolan. De kurser som inte uppfyller gymnasieförordningens krav kommer inte att finnas med i stadens kursutbud från och med höstterminen 2009.

En översyn har gjorts i samband med upphandling inom vuxenutbildningen under hösten 2007 av de befintliga lokala kurserna som idag används inom vuxenutbildningen. De lokala kurser som svarar mot de nationella målen i kursplanerna kommer att tas bort och kommer ej att finnas med i stadens kursutbud från och med den 1 augusti 2008.

Kommunen ger inte alla sexåringar möjlighet att delta i förskoleklassverksamhet, utan placerar sexåringar i särskola

Åtgärder avseende denna brist redovisas ovan under avsnittet Förskoleklass.

Utbildningen är inte avgiftsfri för eleverna

Denna brist är åtgärdad, avgifter har tagits bort.